

Research Paper

Providing A Model for Ecosystem Analysis of Employment Development of Physical Education Postgraduates of the Islamic Azad University**Maryam Farbod¹, Ali Mohammad Safania², Mohammad Reza Boroumand³, Seyyed Salaheddin Naghshbandi⁴, Mohsen Bagherian Farahabadi⁵**

1. Ph.D. Student in Sport Management, Department of Sports Science, Research and Science Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran
2. Professor in Sports Management, Department of Sports Science, Science and Research Branch Islamic Azad University, Tehran, Iran (Corresponding Author)
3. Assistant Professor in Sports Management, Department of Sports Management and Media, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran
4. Assistant Professor in Sports Management, Department of Sports Science, Science and Research Branch Islamic Azad University, Tehran, Iran
5. Assistant Professor in Sports Management, Department of Sports Science, Science and Research Branch Islamic Azad University, Tehran, Iran

Received: 2020/08/04**Accepted: 2021/02/01**

Abstract

The purpose of this study was to provide a model for the ecosystem analysis of employment development of physical education postgraduates of Azad University. The research method is qualitative with exploratory nature and based on thematic approach. Participants in the study included individuals aware of the research topic. Therefore, sampling was performed by purposive (judgmental) method until theoretical saturation was reached (16 people). The research tool was a semi-structured exploratory interview. The validity of the study was confirmed based on the scientific and legal validity of the sample, the content validity of the questions and the degree of agreement between the coding correctors. In the coding process, the findings of the interview were framed along with a study of the basics and background of the research. The conceptual framework and model included 3 levels, 7 perspectives, 15 dimensions and 57 components. Model levels are sequentially effective, including environmental and ecosystem, structural and

-
1. Email: Maryam.farbod@gmail.com
 2. Email: A.msafania@gmail.com
 3. Email: Dr.safania@yahoo.com
 4. Email: Salah.naghshbandi@yahoo.com
 5. Email: Mohsenbaqerian@gmail.com

systemic, functional and developmental. The environmental and ecosystem level includes perspectives on education system approaches and employment market trends. The structural and systemic level includes perspectives on the capabilities of the Azad University's sports sciences, the capacities of the sports employment system, and the employment challenges of graduates. The functional and developmental level includes perspectives on graduate employment development strategies and possible and preferred outcomes. Based on the research model, it can be stated that graduate employment is a systematic and multidimensional process that based on ecosystem support, structural efficiency can be developed. The proposed model can be used in the analysis and planning of graduate employment.

Keywords: Job Creation in Sports, Student Employability, Labor Market, Physical Education, Entrepreneurial Ecosystem.

Extended Abstract

Background and Purpose

The purpose of this study was to provide a model for the ecosystem analysis of employment development of physical education postgraduates of Azad University. Unemployment is almost the most important challenge for the government and the people in the country. The unemployment rate among university graduates is much higher than the general unemployment rate. The unemployment rate of university graduates in the field of physical education and sports has increased in recent years. The results of previous studies highlighted the existence of a direct relationship between reducing unemployment and entrepreneurial, cooperative and similar activities in the shadow of the private sector. Therefore, the transition from the current situation requires a fundamental review and special attention to employment of university graduates in this field. Therefore, in the forthcoming plan, the mentioned cases are emphasized as a solution to create employment for the graduates of this university major, in order to help increase the productivity of this field in the society and employ specialized forces in physical education and sports sciences.

Materials and Methods

Research tools included systematic library study and exploratory (semi-structured) interviews. The specifications of research tools are as follows: Extraction of components was done by examining the basics and background through studying documents, books and articles including internal and external sources. Interviews were used to complete and apply the identified factors and relationships in the library study. The interviews were conducted based on a pre-designed analytical framework. Prior to each interview, previous interviews were

analyzed and the basis for the new interview was used. The validity of the instrument was checked and evaluated using the mentioned qualitative validation methods. In theoretical and purposeful sampling, the researcher tries to find people purposefully based on what kind of specific information is needed. The basis for selecting the sample was if selected individuals and information could help form the theory and replicate the findings. The data collection process continued until the researcher made sure that the continuation of the work did not add anything new to his knowledge. Therefore, sampling was performed by purposive (judgmental) method until theoretical saturation was achieved. After conducting 16 interviews over a six-month period, the data analysis indicated that no new data was added to the previous data, as a high percentage of the data extracted from the last interviews were duplicates. Coding was performed using previous studies and the opinion of several researchers. The research model was drawn based on the identified relationships as a conceptual framework. Coding was done in three stages of first coding (open), second coding (selective) and third coding (thematic) so that the categories became components, then dimensions and finally the main factors in the conceptual model were determined.

Table 1- Demographic Characteristics of Research Participants

Total	Components					Characteristic
16 people	Entrepreneur	graduates	Administration Manager	Advisor	University professor	Specialty
	3	4	4	2	3	
	other	Motor Behavior and Psychology	Pathology and biomechanics	Sport physiology	Sport <u>Managment</u>	Field
	4	2	2	2	6	
		Ph.D.		Masters	Education	
		9		7		
		Other universities		Free universities	Type of university	
		4		12		

Findings

Recoding the identification of employment development factors for postgraduates in the field of physical education and sports sciences of the Islamic Azad University with an ecosystem approach shows that the result of the analysis of interviews and identification documents is 57 open codes. The data obtained from the interviews, after detailed analysis and continuous comparisons based on semantic similarities, were upgraded to more abstract levels and finally placed in general categories. In this section, based on what the participants expressed in the study, each of these classes was described and adapted to the subject literature at

the same time. The initial data were collected on the basis of consistency in a set and received a conceptual label. Then, the obtained concepts were assigned to categories according to their message, each of which had its own semantic load and was distinguished from each other according to the concepts that supported them. The conceptual framework and model included 3 levels, 7 perspectives, 15 dimensions and 57 components. The model levels were sequentially effective, including environmental and ecosystem, structural and systemic, functional and developmental. The environmental and ecosystem level included perspectives on education system approaches and employment market trends. The structural and systemic level included perspectives on the capabilities of the Azad University's sports sciences, the capacities of the sports employment system, and the employment challenges of graduates. The functional and developmental level consisted of perspectives on graduate employment development strategies, and possible and preferred outcomes. The approaches of the educational system included the dimensions of the educational approaches of the Azad University and the approaches of the country's sports sciences. The perspective of employment market trends included the dimensions of market trends and sports industry and labor market and employment market trends. The perspective of Azad University sports science capabilities included the dimensions of Azad University's ability in postgraduate sports education, employment-oriented sports sciences of Azad University. The perspective of the capacities of the employment system in sports included the dimensions of the technical, skill and job training system of sports and the environmental network of job search and employment in sports. The perspective of graduate employment challenges included the dimensions of individual graduate employment challenges and the structural and environmental challenges of employment. The perspective of graduate employment development strategies involved the dimensions of streamlining the management of the sports employment system, capacity building, job creation for sports graduates, and guiding graduates on the career path. The perspective of possible and preferred outcomes included the dimensions of improving the employability of sports graduates and the sustainability of the system and the development of employment of graduates. The general orientation of the relationship between surfaces and landscapes is according to the arrows drawn in the figure as a sequence of environmental and ecosystem level to the structural and systemic level and then to the functional and developmental level.

Conclusion

Based on the research model, it can be stated that graduate employment is a systematic and multidimensional process that based on ecosystem support,

structural efficiency can be developed. The proposed model can be used in the analysis and planning of graduate employment. In general, based on the conceptual model of the study, it can be inferred that the employment of sports science graduates with an ecosystem approach is a systematic and multilevel process that has its own characteristics at each level and stage and is influenced by their related factors. Therefore, it is necessary for the trustees and officials to consider the relationship between the factors within each level and with other levels. The change in the relatively traditional and inefficient education system in Azad university to new, skill-oriented and employable approaches requires a change in the general education system in Azad university. This change must occur step by step and with tact and thinking. Developing graduates' employability and job creation for them requires a long-term plan and it takes several years to achieve systematization. This model can be used for evaluation and analysis, decision making and planning in the management of sports science departments of Azad universities and external and related partner organizations. Based on the proposed model, it is possible to consolidate information and document the experiences of employment management in the country's sports. This model can be used to divide inter-organizational and cross- sectoral employment in the field of sports graduates.

References

1. Maritz, A. (2017). Illuminating the black box of entrepreneurship education programmes: Part 2. *Education+Training*, 5(59), 471-482.
2. Nam, B. H., Shin, Y. H., Jung, K. S., Kim, J., & Nam, S. (2019). Promoting knowledge economy, human capital, and dual careers of athletes: A critical approach to the global sports talent development project in South Korea. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 11(4), 607-624.
3. Razavi, S., Boroumand, M., & Azimi Delarestaghi, A. (2020). Studying the hope status for employment of students and graduates in physical education and sport sciences. *Sport Management Studies*, 12(61), 171-190. (in Persian).

ارائه الگویی برای تحلیل اکوسیستمی توسعه اشتغال فارغ التحصیلان تحصیلات تکمیلی تربیت بدنی دانشگاه آزاد

مریم فرید^۱، علی محمد صفانیا^۲، محمدرضا برومند^۳، سید صلاح الدین نقشبندی^۴،
محسن باقریان فرح آبادی^۵

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، گروه علوم ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران
۲. استاد مدیریت ورزشی، گروه علوم ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران (نویسنده مسئول)
۳. استادیار مدیریت ورزشی، گروه مدیریت ورزشی و رسانه دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران
۴. استادیار مدیریت ورزشی، گروه علوم ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران
۵. استادیار مدیریت ورزشی، گروه علوم ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۱۱/۱۳

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۵/۱۴

چکیده

این پژوهش با هدف ارائه الگویی برای تحلیل اکوسیستمی توسعه اشتغال فارغ التحصیلان تحصیلات تکمیلی تربیت بدنی دانشگاه آزاد انجام شد. روش پژوهش از نوع کیفی با ماهیت اکتشافی و مبتنی بر رویکرد تماتیک بود. مشارکت کنندگان در پژوهش افراد آگاه به موضوع پژوهش بودند؛ از این رو نمونه گیری با روش هدف مند (قضاوتی) تا رسیدن به اشباع نظری انجام شد (۱۶ نفر). ابزار پژوهش، مصاحبه اکتشافی نیمه ساختارمند بود. روایی پژوهش براساس اعتبار علمی و حقوقی نمونه، روایی محتوایی سؤالها و میزان توافق بین مصححان کدگذاری تأیید شد. در فرایند کدگذاری، یافته‌های حاصل از مصاحبه به همراه مطالعه مبانی و پیشینه پژوهش، چهار چوب بندی شدند. چهار چوب و مدل مفهومی شامل سه سطح، هفت منظر، ۱۵ بعد و ۵۷ مؤلفه بود. سطوح مدل به صورت توالی اثرگذاری شامل محیطی و اکوسیستمی، ساختاری و سیستمی، کارکردی و توسعه‌ای بود.

1. Email: maryam.farbod@gmail.com
2. Email: A.msafania@gmail.com
3. Email: dr.safania@yahoo.com
4. Email: salah.naghshbandi@yahoo.com
5. Email: Mohsenbaqerian@gmail.com

سطح محیطی و اکوسیستمی شامل منظرهای رویکردهای سیستم آموزشی و روندهای بازار اشتغال بود. سطح ساختاری و سیستمی شامل منظرهای قابلیت‌های علوم ورزشی دانشگاه آزاد، ظرفیت‌های سیستم اشتغال در ورزش و چالش‌های اشتغال فارغ التحصیلان بود. سطح کارکردی و توسعه‌ای شامل منظرهای راهبردهای توسعه اشتغال فارغ التحصیلان و پیامدهای محتمل و مرجح بود. براساس مدل پژوهش می‌توان گفت که اشتغال فارغ التحصیلان فرایندی نظام‌مند و چندبعدی است که براساس حمایت اکوسیستمی، کارآمدی ساختاری می‌تواند توسعه یابد. مدل ارائه شده می‌تواند در تحلیل و برنامه‌ریزی اشتغال فارغ التحصیلان استفاده شود.

واژگان کلیدی: اشتغال‌زایی ورزش، اشتغال‌پذیری دانشجویان، بازار کار، رشته تربیت‌بدنی، اکوسیستم کارآفرینی.

مقدمه

زمینه‌سازی برای اشتغال و ایجاد قابلیت‌های لازم به‌منظور به‌کارگیری فارغ التحصیلان دانشگاهی در بازار کار، یکی از رسالت‌های اصلی و اساسی نظام آموزش عالی و دانشگاه‌هاست. یکی از چالش‌های مهم و اساسی دانشگاه در دنیای امروز، چگونگی طراحی برنامه‌های درسی به‌گونه‌ای است که فارغ التحصیلان را به مهارت‌های شغلی مجهز کند و آنان را برای کار و فعالیت در بازار متغیر و رقابتی آماده کند (ایفنت هالر^۱، ۲۰۱۴). به‌منظور اصلاح نظام آموزش عالی برای پاسخگویی به انتظارات جامعه و نیازهای بخش کسب‌وکار، لازم است تصمیم‌گیرندگان آموزش عالی از شیوه‌های جدید نظیر استفاده از نظام‌های کیفیت‌بخشی در زمینه آموزش عالی که تأثیر عمیق بر زمینه‌های اجرایی، تدریس، آموزش و پژوهش‌ها دارد، استفاده کنند (ویلیام، جونز، جونز و راتن^۲، ۲۰۱۷).

اشتغال، مفهومی رایج در حوزه‌های مختلف اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی است. اشتغال بیانگر مشارکت اقتصادی افراد در بازار، صنعت و سازمان‌هاست که در قالب حرفه، شغل یا کار برمبنای مهارت یا محصول انجام می‌شود (هولمز^۳، ۲۰۱۳). اشتغال، مجموع فرایند کارکردن است که از جنبه‌های اساسی باید ضابطه‌مند باشد. تمام افراد ده‌ساله و بیشتر که در طول هفته مرجع، طبق تعریف کار، حداقل یک ساعت کار کرده باشند یا بنا به دلایلی به‌طور موقت کار را ترک کرده باشند، شاغل محسوب

1. Ifenthaler
2. Williams, Jones, Jones & Ratten
3. Holmes

می‌شوند. شاغلان به‌طور عمده شامل دو گروه حقوق‌بگیران و خوداشتغالان می‌شوند. ترک موقت کار در هفته مرجع با داشتن پیوند رسمی شغلی، برای حقوق‌بگیران و تداوم کسب و کار برای خوداشتغالان به‌عنوان اشتغال محسوب می‌شود (سند اشتغال وزارت کار، ۲۰۱۶). در اشتغال، نیروی کار متقاضی در بازار از طریق استخدام (رسمی، قراردادی، پاره وقت یا تمام وقت)، خوداشتغالی یا کارآفرینی به درآمد دست پیدا می‌کنند.

در ایران، وضعیت اقتصادی و ترکیب جمعیتی بیش‌ازپیش کشور را نیازمند یافتن زمینه‌های پیشرو در صحنه اشتغال و کارآفرینی می‌کند و ضرورت اصلی در تمرکز بر نظام آموزش عالی شناخته شده است. دانشگاه به‌دلیل تولید علم و تربیت متخصص، نقش مهمی به‌عنوان جزئی کلیدی در توسعه اقتصادی کشور دارد و با اثرهای مستقیم و غیر مستقیم خود، عامل مؤثری در پیشرفت اقتصاد به شمار می‌آید، اما معضل اصلی بیکاری در کشور به فارغ‌التحصیلان دانشگاهی مربوط است. بیکاری تقریباً مهم‌ترین چالش دولت و دغدغه مردم در کشور است. کاهش بیکاری و افزایش اشتغال به میزان سرمایه‌گذاری بر صنعت‌های مختلف از یک سو و فرایندهای کسب‌وکار و اشتغال از سوی دیگر بستگی دارد (عاشوری، ۲۰۱۸). نگاهی به شواهد پژوهشی، سازمانی و رسانه‌ای در ارتباط با نظام آموزش عالی کشور نشان می‌دهد که در حال حاضر از دیدگاه بیشتر متولیان و ذی‌نفعان، کیفیت آموزش و آماده‌سازی برای ورود به بازار کار در دانشگاه‌ها برای بخش عمده‌ای از دانشجویان و فارغ‌التحصیلان در وضعیت نامطلوب قرار دارد؛ البته بین رشته‌ها و دانشگاه‌های مختلف تفاوت‌های درخور توجهی در این زمینه وجود دارد؛ برای مثال، دانشگاه‌های صنعتی در مقایسه با سایر دانشگاه‌ها، به‌ویژه دانشگاه‌های دولتی در مقایسه با دانشگاه‌های غیردولتی و همچنین علوم فنی، کاربردی و میان‌رشته‌ای در مقایسه با سایر علوم از کیفیت آموزشی و آماده‌سازی شغلی بیشتری در دانشجویان و فارغ‌التحصیلان برخوردار هستند؛ باوجوداین، اشتغال‌پذیری دانشجویان و فارغ‌التحصیلان علاوه بر کیفیت آموزشی دانشگاه‌ها به عوامل مختلف دیگری وابسته است که براساس وضعیت منطقه‌ای و اکوسیستمی برآیندهای متفاوت دارند (الهایی‌زاده و الهایی‌زاده، ۲۰۱۹). میزان بیکاری در بین دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها که نیروی انسانی نخبه جامعه هستند، بسیار بیشتر از میزان بیکاری عمومی است (آمار وزارت کار، ۲۰۱۸). با در نظر گرفتن اینکه نرخ بیکاری دانش‌آموختگان دانشگاهی در رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی در سال‌های اخیر افزایش یافته است و با توجه به نتایج مطالعات مبنی بر وجود رابطه مستقیم بین کاهش نرخ بیکاری و فعالیت‌های کارآفرینی، تعاونی و مانند آن در سایه بخش خصوصی، ورزش کشور برای گذر از وضعیت موجود نیازمند بازنگری اساسی و توجه ویژه در زمینه اشتغال دانش‌آموختگان دانشگاهی رشته تربیت‌بدنی و

علوم ورزشی است (فرهمندمهر، شریفی و نیکبخت، ۲۰۱۹)؛ از این رو در طرح پیش رو بر موارد مذکور به عنوان راهکاری برای ایجاد اشتغال دانش‌آموختگان این رشته تحصیلی تأکید می‌شود تا از این طریق به بهره‌وری هرچه بیشتر این رشته در جامعه و به‌کارگیری نیروهای متخصص تربیت‌بدنی و علوم ورزشی کمک شود.

یکی از رشته‌های دانشگاهی که در دو دهه اخیر رشد چشمگیری داشته است و به دلیل ماهیت میان‌رشته‌ای ظرفیت زیادی برای اشتغال‌زایی دارد، تربیت‌بدنی و علوم ورزشی است. این رشته در مقطع کارشناسی دروس تئوری و عملی با موضوع ورزش دارد و در تحصیلات تکمیلی گرایش‌هایی مانند مدیریت ورزشی، فیزیولوژی ورزشی، آسیب‌شناسی ورزشی، رفتار حرکتی و بیومکانیک ورزشی از آن منشعب می‌شوند (فراهانی و صفرنژاد، ۲۰۱۹). از مهم‌ترین دلایل توسعه علوم ورزشی در آموزش عالی کشور، توسعه ورزش به عنوان یک صنعت و رابطه آن با اقتصاد است. دولت و بخش خصوصی با سرمایه‌گذاری در ورزش می‌توانند هم از منابع بسیار بهره‌مند شوند و هم زمینه اشتغال‌زایی را فراهم کنند (احسانی و مندعلی زاده، ۲۰۱۶). صنعت ورزش، بالقوه یکی از راه‌حل‌های راهبردی برای کاهش بیکاری و افزایش اشتغال در کشور محسوب می‌شود. وضعیت اقتصادی و بازار در حوزه ورزش با عواملی نظیر منابع مالی، نیروی کار، تسهیلات فیزیکی، زیرساخت اقتصادی و خدمات تخصصی، بر انگیزه کارآفرینی و میزان موفقیت فارغ‌التحصیلان علوم ورزشی تأثیرگذار است (رضوی، برومند و عظیمی دلارستانی، ۲۰۲۰). در حال حاضر، علوم ورزشی در بیشتر دانشگاه‌های دولتی، آزاد، پیام نور و حتی غیرانتفاعی به صورت دانشکده یا گروه آموزشی وجود دارد. جو اقتصادی و فرهنگ شغلی در رشته تربیت‌بدنی به دلیل ماهیت ورزش متفاوت از سایر رشته‌های دانشگاهی است و به دلیل تنوع موضوعات نظری و رشته‌های ورزشی عملی شرایط خاص دارد. این مسئله باعث شده است تا مسئله اشتغال‌پذیری و آمادگی شغلی نیز در علوم ورزشی بسیار پیچیده و محل اختلاف نظر باشد.

تمرکز این پژوهش بر نقطه تلاقی بین دیدگاه صنعت و دانشگاه در ارتباط با اشتغال دانشجویان و فارغ‌التحصیلان علوم ورزشی است. ادعاهای دانشگاه در تربیت نیروی کار بازار ورزش و در مقابل انتظارات صنعت و بازار ورزش از کیفیت نیروی کار فارغ‌التحصیل دانشگاه، سبب شده است تا میزان قابلیت اشتغال‌پذیری دانشجویان و فارغ‌التحصیلان مهم‌ترین پاسخ و بازخورد به ادعای دانشگاه و انتظارات صنعت ورزش و بازار کار باشد (رضوی و همکاران، ۲۰۲۰)؛ زیرا اشتغال‌پذیری در هر رشته دانشگاهی به تعریف تخصصی و ارائه شاخص‌های معتبر نیاز دارد و براساس کلیات بحث اشتغال‌پذیری و تجربیات سایر رشته‌ها نمی‌توان به قضاوت و ادراک مناسب درباره اشتغال‌پذیری در مجموعه‌ای از

رشته‌ها و گرایش‌های تخصصی پرداخت؛ از این رو مسئله پژوهش این است که اشتغال‌پذیری برای دانشجویان علوم ورزشی چگونه تعریف، سنجش و تبیین می‌شود و میزان آن در گروه‌های مختلف از دانشجویان این رشته در چه سطحی قرار دارد؟ برای تبیین مسئله پژوهش و سؤال‌های آن به بررسی ابعاد بیشتری از موضوع و بررسی شواهد و تجربیات پژوهشی پیشین نیاز است.

تنها تشویق گروهی از افراد به سمت یادگیری مهارت‌های شغلی و دوره‌های آموزشی برای آن‌ها کافی نیست و باید پذیرفت که توسعه اشتغال در کشور نیازمند رویکرد اکوسیستمی است (فره‌مندمهر و همکاران، ۲۰۱۹). اکوسیستم برای اشتغال و کارآفرینی بر دو مسئله اصلی تمرکز دارد: امیدبخشی بیشتر به نیروی کار برای ورود به بازار و ایجاد رشد در کسب‌وکارهای جدید. به علاوه، دولت‌ها باید محیط حمایتی را فراهم کنند تا مشاغل و کسب‌وکارها شروع شوند، رونق یابند و ماندگار شوند (نگهداری، قهرمان تبریزی، شریفیان و بیابانی، ۲۰۱۹). درحقیقت، در اکوسیستم اشتغال و کارآفرینی تمام سیستم‌های ضروری در توسعه کارآفرینی و چگونگی تعامل آن‌ها با یکدیگر مدنظر قرار گیرد؛ البته باید توجه داشت که تنها یک ترکیب از این عناصر وجود ندارد که بتواند اکوسیستم اشتغال موفق را تشکیل دهد (فره‌مندمهر و همکاران، ۲۰۱۹). در ایران پژوهشگران عوامل اصلی فعال و درگیر در اکوسیستم کارآفرینی شامل ایده‌ها و استعدادها، ساختارهای حمایتی و زیرساخت‌ها، جامعه استارت‌آپی، سیاست‌گذاری، تأمین مالی، گرایش‌های عمومی و بازار را نام برده‌اند. سازمان همکاری و توسعه اقتصادی^۱، اکوسیستم کارآفرینی را شامل چهارچوب‌های تنظیمی، شرایط بازار، دسترسی به منابع مالی، تحقیق و توسعه و فناوری، فرهنگ و قابلیت‌های کارآفرینانه معرفی کرده است (نگهداری و همکاران، ۲۰۱۹).

برای تبیین بیشتر مسئله پژوهش ضرورت دارد تا پژوهش‌های مرتبط پیشین مرور و نقد شوند. در پژوهش‌های داخلی، برومند (۲۰۱۱) نشان داد، آمادگی شغلی کم فارغ‌التحصیلان رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی جزو ضعف‌های راهبردی در سیستم اشتغال ورزش است. یاوری، حیدرنژاد و حبیبی (۲۰۱۳) به بررسی ویژگی‌های کارآفرینی در دانشجویان تربیت‌بدنی پرداختند و نشان دادند تفاوت معناداری بین ویژگی‌های کارآفرینانه دانشجویان وجود دارد. علاوه بر این، از نظر دانشجویان، برنامه درسی مقطع کارشناسی هیچ تأثیری بر بهبود توانایی‌های کارآفرینانه آنان نداشته است. فراهانی و همکاران (۲۰۱۳) انتظارات شغلی دانشجویان و دانش‌آموختگان علوم ورزشی را درباره سیاست‌ها،

1. The Organization for Economic Co-Operation and Development (OECD)

مدیریت و آموزش‌های موجود در دانشکده‌ها و گروه‌های علوم ورزشی، با همسویی کم گزارش کردند. در پژوهش فراهانی و همکاران (۲۰۱۴) در تعیین اثر عوامل آموزشی بر اشتغال فارغ التحصیلان مقطع کارشناسی‌ارشد تربیت‌بدنی، عامل تقویت برنامه‌های خوداشتغالی و جذب دانشجو براساس نیازهای آموزشی واقعی جامعه در اولویت قرار داشتند. فراهانی و همکاران (۲۰۱۵) در تحلیل اثر عوامل اجتماعی بر اشتغال فارغ التحصیلان مقطع کارشناس‌ارشد تربیت‌بدنی دانشگاه‌ها نشان دادند که عامل شرایط تحصیلی در اولویت اول قرار گرفت. وافقی نظری، فراهانی، آزاد و خدادادی (۲۰۱۵) در پژوهشی با عنوان «انتظارات شغلی دانشجویان تربیت‌بدنی از شغل و آینده شغلی در دانشگاه‌های آزاد شهر تهران» نشان دادند، دانشجویان تربیت‌بدنی فراهم‌آوردن زمینه‌های مناسب برای آزادی عمل و نشان دادن قابلیت‌ها و توانایی‌ها به‌وسیله شغل آینده خود را انتظار دارند و تعداد کمی از آن‌ها نقش آموزش‌های نظری را در آینده شغلی مؤثر می‌دانند. گودرزی، جلالی فراهانی، رجبی و حمیدی (۲۰۱۶) در پژوهشی با عنوان «تحلیل عوامل رفتاری مؤثر در ارتقای کارآفرینی دانشجویان مدیریت ورزشی» نشان دادند، به ترتیب اولویت عوامل رفتاری محیطی، تخصصی، تجاری و مدیریتی در ارتقای کارآفرینی دانشجویان مدیریت کشور نقش دارند. عیدانی (۲۰۱۶) در بررسی شایستگی‌های کانونی شغلی دانشجویان ورودی و خروجی تربیت‌بدنی دانشگاه‌های دولتی شهر تهران نشان داد، از نظر شایستگی‌های انتخاب شغل، دستیابی به شغل، اساسی و رهبری و پیشرفت فردی در وضعیت مطلوب قرار ندارند، اما در حفظ شغل و شایستگی‌های موردی در وضعیت مطلوب بودند. محسنی‌فر (۲۰۱۶) نقش عوامل آمادگی شغلی در موفقیت انتخاب آینده شغلی دانشجویان تربیت‌بدنی دانشگاه مازندران را درخور توجه گزارش کرد. بنی‌اسدی (۲۰۱۶) شاخص‌های کارآفرینی در دانشکده‌های تربیت‌بدنی کشور را ارزیابی کرد. یافته‌های پژوهش نشان داد، هیچ‌کدام از شاخص‌های کارآفرینی (چشم‌انداز و مأموریت، بین‌المللی‌سازی و غیره) در دانشکده‌های تربیت‌بدنی در وضعیت مطلوب قرار ندارند. رضوی و همکاران (۲۰۲۰) در تدوین نظام اشتغال فارغ التحصیلان تربیت‌بدنی گزارش کرد که راهبرد خصوصی‌سازی در این زمینه بسیار اثرگذار است. مرادی (۲۰۱۸) در بررسی اشتغال‌پذیری دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته تربیت‌بدنی براساس مدل راث ول نشان داد، ادراک اشتغال‌پذیری وضعیت مطلوب ندارد و دو گرایش بیومکانیک و آسیب‌شناسی وضعیت بهتری دارند. فرهمندمهر و همکاران (۲۰۱۹) اکوسیستم کارآفرینی و اشتغال ایران را شش حیطه اصلی یعنی محیط کارآفرینانه، سرمایه‌های انسانی، رهبری کارآفرینانه، اماکن، تجهیزات و خدمات ورزشی، تأمین مالی و زیرساخت‌های کارآفرینی گزارش کرده است. عدلی (۲۰۱۸) در بررسی تأثیر کارآفرینی اجتماعی بر

اشتغال‌زایی فارغ‌التحصیلان رشته تربیت‌بدنی دانشگاه پیام نور بیان کرد که اثربخشی تأثیر کارآفرینی اجتماعی بر اشتغال‌زایی فارغ‌التحصیلان رشته تربیت‌بدنی دانشگاه پیام نور مثبت است. نگهداری و همکاران (۲۰۱۹) در تحلیل اکوسیستم کارآفرینی ورزش کشور نشان دادند، عوامل مختلف حقوقی، مدیریتی، اقتصادی و غیره نقش محوری در پویایی اکوسیستم دارند. برومند (۲۰۱۹) در تحلیل وضعیت حال و آینده اشتغال دانشجویان رشته تربیت‌بدنی نشان داد، اکوسیستم اشتغال فارغ‌التحصیلان تربیت‌بدنی نظام‌مندی و کارآمدی مناسب ندارد و ابتدا باید به تغییر نقش‌ها در فرایند دانشجویی تا فارغ‌التحصیلی توجه محوری داشت.

شواهدی مختلف از تجارب توسعه اشتغال و کارآفرینی مبتنی بر رویکرد اکوسیستمی در جهان وجود دارند که می‌توان از آن‌ها برای ورزش کشور بهره گرفت. در پژوهش‌های خارجی، شریستا و جوشی^۱ (۲۰۱۴) در بررسی نگرش به ورود به بازار کار دانشجویان علوم ورزشی دانشگاه هال گزارش کردند که فرصت اندک برای رشد آگاهی‌های تجاری، کارآفرینی، مهارت‌های مالی و آگاهی از فرهنگ کاری وجود داشته است. هرینسون و استون^۲ (۲۰۰۸) پژوهشی با عنوان «نقش کارآفرینی دانش‌آموختگان در اشتغال صنعت ورزش و سرگرمی» انجام دادند. آن‌ها نتیجه‌گیری کردند که با وجود پیشرفت‌های بسیار و مدرنیزه‌شدن فناوری که باعث ایجاد بازارهای مصرف‌کننده گوناگون در دو حوزه ورزش و سرگرمی شده است، پژوهشگران و دانشمندان توجه بسیار اندک به آن داشته‌اند. کلت و راسل^۳ (۲۰۰۹) عوامل مهم توسعه صنعت ورزش استرالیا را وجود کارآفرینان فارغ‌التحصیل و سرمایه‌گذاری بخش خصوصی دانستند. راتن^۴ (۲۰۱۰) در پژوهشی با عنوان «ورزش مبتنی بر کارآفرینی: به سوی نظریه جدید کارآفرینی و مدیریت ورزشی» استدلال می‌کند که به ادغام بیشتر بین دو رشته مطالعاتی و تئوری کارآفرینی سنتی برای دانشجویان این حوزه نیاز است. نووا^۵ (۲۰۱۵) در بررسی مهارت‌های شغلی در دانشجویان مدیریت ورزش، چهارچوبی مفهومی دربارهٔ ضرورت توسعه قابلیت‌های کارآفرینی در برنامه‌های دانشگاهی مدیریت ورزشی ارائه کرد که شامل مواردی مانند شور و تعصب زیاد، ایده‌آل‌گرایی و وفاداری به برند، پیش‌بینی‌ناپذیربودن نتایج و رابطه نمادین با رسانه‌هاست. به عقیده ویلیام و همکاران (۲۰۱۷)، تأکید بیشتر بر آموزش اشتغال و کارآفرینی و انعکاس آن در دانشگاه و

1. Shrestha & Joshi
2. Harrison & Sutton
3. Kellet & Russel
4. Ratten
5. Nova

ارتباط آن با ماهیت عملی آموزش ورزش در صنعت ورزش، باعث افزایش مهارت‌های کاربردی در استفاده از دانشجویان بر اساس بازار کار می‌شود و دانشجویان در یادگیری مهارت‌ها فرصت بیشتر پیدا می‌کنند. به باور مارتیز^۱ (۲۰۱۷)، آموزش کارآفرینی ورزشی توسعه ویژگی‌های شغلی دانشجویان را به‌طور مؤثر برای نیروی کار یا خوداشتغالی آماده می‌کند و کارآفرینی ورزشی در برنامه درسی آموزشی ورزشی کنونی می‌تواند وجود داشته باشد و در روند توسعه بازاریابی دانشجویان تأثیرگذار است. ونسا راتن^۲ (۲۰۱۸) پژوهشی با عنوان «دستورالعمل‌های آینده برای آموزش ورزش: به سمت رویکرد یادگیری مهارت شغلی و کارآفرینی» انجام داد. یافته‌ها نشان داد، آشنا کردن دانشجویان تربیت‌بدنی (ورزش) با آموزش کارآفرینی به توسعه و بهبود فرصت‌های شغلی و مهارت‌های اجتماعی منجر می‌شود. پژوهش‌های خارجی نیز چند جهت‌گیری کلی شامل ویژگی اشتغال، کارآفرینی‌گرایی و ارتباط آمادگی شغلی با مؤلفه‌های فردی، ساختاری و محیطی داشتند. به‌رغم وجود این پژوهش‌ها، تاکنون در پژوهش‌های خارجی نیز به‌صورت تخصصی موضوع اشتغال‌پذیری دانشجویان علوم ورزشی بررسی نشده است. ژنگ و ماسون^۳ (۲۰۱۸) برای ارزیابی جایگاه ورزش در اقتصاد نوین آمریکای شمالی، شاخص‌هایی مانند ظرفیت اکوسیستمی، رقابت‌پذیری بازار و اشتغال نیروی کار دانشی را بررسی کردند. راتن^۴ (۲۰۱۹) برای توسعه اکوسیستم کارآفرینی ورزشی، شاخص‌های دانش، فناوری، زیرساخت‌ها، سیاست‌ها، فرهنگ و ذینفعان را دارای اولویت می‌داند. نام، شین، جان، کیم و نام^۵ (۲۰۱۹) در ارزیابی اکوسیستم کارآفرینی ورزشی در ورزش کره جنوبی، شاخص‌هایی مانند رشد کسب‌وکارها، رقابت‌پذیری جهانی، خدمات به ورزشکاران و استعدادهای ورزشی را تأیید کردند. ترا و همکاران^۶ (۲۰۲۰) شاخص‌هایی مانند رویدادهای ورزشی و کارآفرینی ورزشی را در سیستم نوآوری صنعت ورزش دارای بیشترین اولویت برزیل ارزیابی کردند.

مرور مبانی و پژوهش‌های در زمینه موضوع پژوهش نشان می‌دهد، نیازهای روزافزون بازار کار سبب شده است که همه نظام‌های آموزشی به واکنش، تغییر و انطباق با محیط جدید وادار شوند. تطبیق با شرایط محیطی به اطلاعات و روش‌های تخصصی و بومی نیاز دارد. پژوهش‌های داخلی و خارجی، در

1. Maritz
2. Vanessa Ratten
3. Zheng & Mason
4. Ratten
5. Nam, Shin, Jung, Kim & Nam
6. Terra

یک دهه اخیر تمرکز زیادی بر این زمینه داشته‌اند و به ارائه علل، مفاهیم، روش‌ها و راهکارهای مختلف برای اشتغال‌محوری و کارآفرینی‌گرایی در محیط‌های آموزشی پرداخته‌اند. بسیاری از پژوهش‌ها در حوزه اشتغال ورزش نیز بر جنبه‌های آموزشی متمرکز بوده‌اند و تاکنون رویکردهای نوین مانند سیستمی و اکوسیستم به‌طور تخصصی بررسی نشده است. پژوهش‌های خارجی بیشتر و کامل‌تر به بررسی متغیرها پرداخته‌اند، اما در این زمینه مدل‌های درخور اتکا ارائه نشده است.

در همین راستا چالش‌ها و مسائل مختلفی درباره اشتغال فارغ‌التحصیلان علوم ورزشی دانشگاه‌های آزاد وجود دارند که می‌توانند از طریق پژوهش و مدیریت تعدیل و رفع شوند، اما اینکه چگونه از روش‌ها و چهارچوب‌های موجود در این زمینه باید استفاده کرد، به دلیل کمبود اطلاعات تخصصی و پژوهش‌ها در این زمینه، ابهام‌های زیادی وجود دارد که بر ضرورت توجه پژوهشگران به این مقوله بیشتر تأکید می‌کند. به‌طور مشخص، سؤال اساسی پژوهش این است که اشتغال فارغ‌التحصیلان علوم ورزشی دانشگاه‌های آزاد اسلامی تحت‌تأثیر چه عواملی است؟ روابط بین این عوامل و برآیند آن چگونه پیش‌بینی‌شدنی است؟ و برای مدیریت آن، چه الگوی تحلیلی و فکری می‌تواند مفید واقع شود؟

انتخاب رویکرد مدل‌سازی کیفی در این پژوهش، به دلیل خلأ این نوع پژوهش‌ها در اشتغال حوزه ورزش است. نام آموزش اشتغال ورزش از اجزای مختلف و روابط گوناگون بین آن‌ها تشکیل شده است که در حال کنش و واکنش با یکدیگر هستند؛ از این‌رو مدیریت در چنین سیستمی بسیار پیچیده و درک‌نشده خواهد بود. مدل‌ها به ما کمک می‌کنند که با ساده‌سازی کل سیستم به درک بهتری از تمامیت سیستم دست یابیم. مدل‌ها به ما کمک می‌کنند مسائل را بهتر طبقه‌بندی کنیم و شانس یافتن پاسخ‌های صحیح افزایش یابد. در واقع، مبانی اصلی دانش در هر حوزه‌ای بر پایه مدل‌های شناسایی‌شده مناسب و نه یافته‌های جزئی و پراکنده است؛ زیرا داده‌ها در قالب مدل می‌توانند کشف، تبیین و تفسیر شوند. مدل‌سازی نمی‌تواند روابط پدیده‌های محیطی را به‌طور کامل توضیح دهد، اما درک مکانیسم‌های اساسی آن را آسان‌تر می‌کند. دانشگاه آزاد روش‌های پذیرفته‌شده اندکی دارد تا میزان انطباق و پایداری خود در قبال تحولات محیطی را به‌درستی بسنجد. در این پژوهش کوشش شده است عوامل اثرگذار بر توسعه اشتغال فارغ‌التحصیلان علوم ورزشی دانشگاه آزاد مطالعه شوند و به‌گونه‌ای هماهنگ تحلیل شوند.

روش پژوهش

روش پژوهش از نوع کیفی با ماهیت اکتشافی و مبتنی بر رویکرد تماتیک انجام شده است. مشارکت‌کنندگان در پژوهش، افراد آگاه از موضوع پژوهش بودند؛ از این‌رو نمونه‌گیری با روش هدفمند

(قضاوتی) تا رسیدن به اشباع نظری انجام شد (۱۶ نفر). ویژگی‌های جمعیت‌شناختی مشارکت‌کنندگان پژوهش در جدول شماره یک توصیف شده است.

جدول ۱- ویژگی‌های جمعیت‌شناختی مشارکت‌کنندگان پژوهش
Table 1- Demographic Characteristics of Research Participants

کل Total	اجزاء Components				مشخصه Characteristic	
	کارآفرین Entrepreneur	فارغ التحصیل Graduates	مدیران اجرایی Administration Manager	مشاور Advisor	استاد دانشگاه University Professor	تخصص Specialty
	3	4	4	2	3	
۱۶ نفر 16 People	سایر other	رفتار حرکتی و روانشناسی Motor Behavior and Psychology	پاتولوژی و بیومکانیک Pathology and Biomechanics	فیزیولوژی ورزشی Sport Physiology	مدیریت ورزشی Sport Managment	رشته تحصیلی Field
	4	2	2	2	6	
		دکتری Ph.D. 9		کارشناسی ارشد Masters 7		تحصیلات Education
		دیگر دانشگاهها other Universities 4		دانشگاه دولتی Free Universities 12		Type of University

ابزار پژوهش، مطالعه کتابخانه‌ای نظام‌مند و مصاحبه اکتشافی (نیمه ساختارمند) بود. مشخصات ابزارهای پژوهش به صورت است: استخراج مؤلفه‌ها با بررسی مبانی و پیشینه از طریق مطالعه اسناد، کتاب‌ها و مقالات شامل منابع داخلی و خارجی انجام شد. از مصاحبه‌ها برای تکمیل و تطبیق عوامل و روابط شناسایی شده در مطالعه کتابخانه‌ای استفاده شد. انجام مصاحبه‌ها براساس چهارچوب تحلیلی طراحی شده از قبل صورت گرفت. قبل از انجام هر مصاحبه، مصاحبه‌های قبلی تحلیل شدند و مبنای مصاحبه جدید قرار گرفتند. روایی ابزار با استفاده از روش‌های روایی‌سنجی کیفی ذکر شده، کنترل شد و مطلوب ارزیابی شد.

جدول ۲- مشخصات ابزارهای پژوهش

Table 2- Specifications of Research Tools

مصاحبه interview	مطالعه کتابخانه‌ای Library study	روش Method
چهارچوب پرسش (پرسشنامه باز پاسخ) Question Framework (Response Questionnaire)	رونوشت (چک‌لیست استخراج مفاهیم) Transcript (Concept Extraction Checklist)	ابزار Tools
منابع انسانی Human Resources	منابع اطلاعاتی Information Resources	نمونه مطالعه‌شده Sample for Study
انتخاب افراد برحسب شایستگی علمی و فنی روایی محتوایی پرسشنامه از دیدگاه متخصصان Selection of People According to Scientific and Technical Competence, Content Validity of the Questionnaire from the Point of View of Experts	انتخاب نسخه‌های معتبر به لحاظ علمی و حقوقی روایی محتوایی رونوشت از دیدگاه متخصصان Selection of authentic Versions in Terms of Scientific and Legal Content Validity of the Transcript from the Point of View of Experts	روایی Validity
میزان توافق بین کدگذاران و مصححان The degree of agreement between coders and correctors		

در نمونه‌گیری نظری و هدفمند پژوهشگر می‌کوشد تا به‌صورت هدف‌دار بر مبنای اینکه چه نوع اطلاعات خاصی لازم است، افراد را بیابد. اساس انتخاب نمونه این بود که افراد و اطلاعات منتخب بتوانند به شکل‌گیری نظریه و تکرارپذیری یافته‌ها کمک کنند. تکرارپذیری در دو بُعد مدنظر قرار گرفت: ۱- تکرارپذیری لغوی که در آن تولید نتایج مشابه با انتخاب موردهای مشابه هدف بود؛ ۲- تکرارپذیری نظری که در آن تولید نتایج متضاد از طریق انتخاب موردهایی در قطب‌های مخالف، هدف بود. در این پژوهش با ارائه بازخورد به مصاحبه‌شوندگان و قراردادن آن‌ها در مسیر پژوهش، به‌طوری‌که بر نحوه پاسخگویی آن‌ها تأثیر نگذارد، به افزایش روایی درونی اقدام شد. در ضمن، پس از اجرای هر مصاحبه، الگوی به‌دست‌آمده تا آن مرحله ارائه می‌شد و در صورتی که مصاحبه‌شونده نکاتی در زمینه الگو داشت، درباره آن بحث می‌کرد. این کار پس از اجرای مصاحبه انجام می‌شد تا مصاحبه خالی از هرگونه پیش‌فرض و جهت‌گیری انجام شود. هم‌زمان با گردآوری داده‌ها، تحلیل آن‌ها طی سه مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی شروع شد.

پس از استخراج کدها، آن‌ها طبقه‌بندی می‌شوند. مقایسه مداوم، تفاوت‌ها و تشابهات بین این کدها را آشکار می‌کند و طبقات جدا یا ادغام می‌شوند تا نظریه در روند این فرایند شکل گیرد. منابع و متون موجود نیز در روند تکمیل تئوری استفاده می‌شوند. در این پژوهش، گردآوری داده‌ها تا زمانی ادامه یافت که پژوهشگر اطمینان حاصل کند که ادامه کار چیز تازه‌ای به دانسته‌های او نمی‌افزاید. پس از اجرای ۱۶ مصاحبه در دوره شش‌ماهه، تحلیل داده‌ها حاکی از اضافه‌نشدن داده جدید به داده‌های قبلی بود؛ زیرا درصد زیادی از داده‌های مستخرج از مصاحبه‌های آخر تکراری بود؛ بنابراین با رسیدن به حد اشباع نظری به مصاحبه‌ها پایان داده شد. کدگذاری با استفاده از مطالعات قبلی و نظر چند پژوهشگر انجام شد. مدل پژوهش نیز براساس روابط شناسایی شده به صورت چهارچوب مفهومی ترسیم شد. کدگذاری در سه مرحله کدگذاری اول (باز)، کدگذاری دوم (گزینشی) و کدگذاری سوم (موضوعی) انجام شد تا مقوله‌ها به مؤلفه‌ها، سپس ابعاد و درنهایت عامل‌های اصلی در مدل مفهومی تبدیل شوند.

نتایج

نتایج پژوهش شامل فرایند کدگذاری و مدل مفهومی پژوهش است. کدگذاری باز شناسایی عوامل توسعه اشتغال فارغ التحصیلان تحصیلات تکمیلی رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی با رویکرد اکوسیستمی را نشان می‌دهد. نتیجه تحلیل مصاحبه‌ها و اسناد، شناسایی ۵۷ کد باز است. داده‌های به‌دست‌آمده از اجرای مصاحبه‌ها پس از تحلیل تفصیلی و مقایسه‌های مستمر براساس تشابه‌های معنایی، به سطوح انتزاعی‌تری ارتقا یافتند و درنهایت در طبقات کلی قرار گرفتند. در این بخش براساس آنچه مشارکت‌کنندگان در پژوهش ابراز کردند، هریک از این طبقات توصیف شدند و هم‌زمان با ادبیات موضوع انطباق داده شدند. خلاصه طبقات، مقوله‌ها و مفاهیم اصلی در جدول شماره دو درج شده است. همان‌گونه که در این جدول ملاحظه می‌شود، داده‌های اولیه براساس سنخیت در یک مجموعه گردآوری شده‌اند و برچسب مفهومی دریافت کرده‌اند. سپس مفاهیم به‌وجودآمده با توجه به پیامی که در خود دارند، به مقوله‌هایی تخصیص داده شده‌اند که هریک از این مقوله‌ها بار معنایی خاص خود را دارند و با توجه به مفاهیمی که از آن‌ها حمایت می‌کنند، از یکدیگر متمایز می‌شوند.

جدول ۳- کدهای اولیه و کدبندی متمرکز

Table 3- Basic Codes and Centralized Coding

کد محوری Axial Code	کد متمرکز شده Centralized Code	کد اولیه Initial Code
چالش‌های فردی اشتغال فارغ‌التحصیلان Individual Challenges of Graduate Employment	نداشتن شناخت از خود	آشنانبودن با توانمندی‌های خود
	نداشتن اعتمادبه‌نفس	نبود اعتمادبه‌نفس در دانشجویان و فارغ‌التحصیلان
	کمبود توانمندی دانشجویان	داشتن توانمندی فارغ‌التحصیلان
	نبود مهارت عملی و علمی در فارغ‌التحصیلان	مهارت عملی و علمی در فارغ‌التحصیلان رشته تربیت‌بدنی
چالش‌های ساختاری و محیطی اشتغال Structural and Environmental Challenges of Employment	کمال‌گرایی	وجود مشکلات فرهنگی فارغ‌التحصیلان
	نبود انگیزه	نبود انگیزه و احساس نیاز به شغل
	طبقه‌بندی‌نشدن مشاغل	رشته برمبنای مشاغل تعریف نشده است
	نبود توانمند تربیت نیرو در دانشگاه‌ها	نبود امکانات و نیرو در دانشگاه‌ها
ظرفیت‌سازی اشتغالزایی فارغ‌التحصیلان ورزشی Capacity Building for Employment of Sports Graduates	نبود قوانین در جذب دانشجویان	نبود قوانین در جذب افراد لایق
	نبود تشخیص نیاز	تشخیص نیازسنجی متناسب در رشته تربیت‌بدنی
	نشناختن مسیر	نبود سیستم راهنما و نظم سیستماتیک در رشته تربیت‌بدنی
	نبود حمایت مالی	نبود حمایت مالی و پشتیبانی
معرفی رشته تربیت‌بدنی ایجاد سامانه جامع اطلاعاتی معرفی برای دانشجویان و فارغ‌التحصیلان به سرمایه‌گذاران معرفی دانشجویان و فارغ‌التحصیلان نخبه به ارگان‌های دولتی فراهم‌کردن شرایط و تشویق به همکاری و کارگروهی در بین فارغ‌التحصیلان اجرای الگوی منتورینگ و مربیگری در مهارت آموزشی فارغ‌التحصیلان توسط اساتید و مشاوران شغلی	معرفی رشته تربیت‌بدنی	شناساندن رشته تربیت‌بدنی به جامعه
	ایجاد سامانه جامع اطلاعاتی	ایجاد شبکه اطلاعاتی و ارتباطاتی
	معرفی برای دانشجویان و فارغ‌التحصیلان به سرمایه‌گذاران	کمک به دانشجویان و فارغ‌التحصیلان برای ارتباط با سرمایه‌گذاران
	معرفی دانشجویان و فارغ‌التحصیلان نخبه به ارگان‌های دولتی	حمایت دانشگاه از دانشجویان و فارغ‌التحصیلان نخبه
فراهم‌کردن شرایط و تشویق به همکاری و کارگروهی در بین فارغ‌التحصیلان اجرای الگوی منتورینگ و مربیگری در مهارت آموزشی فارغ‌التحصیلان توسط اساتید و مشاوران شغلی	فراهم‌کردن شرایط و تشویق به همکاری و کارگروهی در بین فارغ‌التحصیلان	تشویق به همکاری و کارگروهی در بین فارغ‌التحصیلان
	اجرای الگوی منتورینگ و مربیگری در مهارت آموزشی فارغ‌التحصیلان توسط اساتید و مشاوران شغلی	مهارت‌آموزی فارغ‌التحصیلان توسط اساتید و مشاوران شغلی

ادامه جدول ۳- کدهای اولیه و کدبندی متمرکز

Table 3- Basic Codes and Centralized Coding

کد محوری Axial Code	کد متمرکز شده Centralized Code	کد اولیه Initial Code
کارآمدسازی مدیریت نظام اشتغال ورزش Making the Management of Sports Employment System more Efficient	ایجاد واحدهای سازمانی تخصصی میان- بخشی و فرابخشی برای تسهیل امور اجرایی حمایت از فارغ التحصیلان در دانشگاه آزاد هماهنگ سازی نهادهای محیطی در زمینه مسیر اشتغال فارغ التحصیلان ایجاد تفاهم نامه بین دانشگاه آزاد و سایر نهادهای مرتبط با اشتغال فارغ التحصیلان علوم ورزشی تدوین آیین نامه‌ها و پشتوانه حقوقی برای حمایت از فارغ التحصیلان	ایجاد واحدهای سازمانی تخصصی برای تسهیل امور اجرایی هماهنگ سازی نهادهای و ارگان‌ها در زمینه اشتغال فارغ التحصیلان ایجاد تفاهم نامه بین دانشگاه آزاد و سایر نهادهای مرتبط برای هموار کردن اشتغال فارغ التحصیلان علوم ورزشی تدوین آیین نامه‌ها و شبکه‌های قانونی برای حمایت از فارغ التحصیلان
رویکردهای آموزشی دانشگاه آزاد Educational Approaches of Azad University	رویکردهای دانشگاه آزاد در آموزش و مهارت آموزی روش‌های یادگیری تأکید شده توسط دانشگاه آزاد سیاست‌های حمایتی دانشگاه آزاد برای فارغ التحصیلان	تدوین رویکردهای جدید دانشگاه آزاد در آموزش و مهارت آموزشی ایجاد روش‌های جدید یادگیری دانشگاه آزاد حمایت دانشگاه آزاد از دانشجویان و فارغ التحصیلان توسعه رشته تربیت بدنی در دانشگاه‌های آزاد
رویکردهای علوم ورزشی کشور Approaches to Sports Science in the Country	جهت‌گیری‌های آموزشی در علوم ورزشی کشور سطح مهارت دانشجویان و فارغ التحصیلان تعداد فارغ التحصیلان نسبت به ظرفیت بازار کار ورزش	جهت‌گیری‌های آموزشی توسعه سطح مهارت‌های دانشجویان و فارغ التحصیلان پذیرش دانشجویان در دانشگاه و تعداد فارغ التحصیلان نسبت به بازار کار توسعه بازار کار و مشاغل ورزش کشور ایجاد توسعه کسب و کارها در حوزه ورزش ایجاد بستر برای مشاغل پررونق و تخصص- های پرتقاضا در ورزش
روندهای بازار و صنعت ورزش Market Trends and Sports Industry	رشد بازار کار و مشاغل ورزش کشور توسعه کمی کارآفرینی و کسب و کارها در حوزه ورزش مشاغل پررونق و تخصص‌های پرتقاضا در ورزش	توسعه بازار کار و مشاغل ورزش کشور ایجاد توسعه کسب و کارها در حوزه ورزش ایجاد بستر برای مشاغل پررونق و تخصص- های پرتقاضا در ورزش

ادامه جدول ۳- کدهای اولیه و کدبندی متمرکز

Table 3- Basic Codes and Centralized Coding

کد محوری Axial Code	کد متمرکز شده Centralized Code	کد اولیه Initial Code
سیستم آموزش فنی، مهارتی و شغلی ورزش Sports Technical, Skill and Occupational Training System	تناسب آموزش‌های ورزشی با مهارت‌های مورد نیاز در مشاغل ورزشی برگزاری دوره‌های آموزشی برای دانشجویان توسعه مهارت‌های آموزشی مرتبط با حوزه ورزش	تناسب آموزش درباره مشاغل ورزشی توسعه مهارت دانشجویان با استفاده دوره-های آموزشی سرفصل مرتبط آموزشی مهارت‌های با بازار کار
توانمندی دانشگاه آزاد در تحصیلات تکمیلی ورزشی The Ability of Azad University in Post-Graduate sports Education	تفکیک گروه‌های آموزشی علوم ورزشی در دانشگاه آزاد کیفیت آموزش مقاطع تحصیلات تکمیلی علوم ورزشی در دانشگاه آزاد میزان سرمایه‌گذاری دانشگاه آزاد برای توسعه علوم ورزشی در بدنه خود	تعداد گروه‌های آموزشی علوم ورزشی در دانشگاه آزاد افزایش کیفیت آموزش مقاطع تحصیلات تکمیلی آینده‌نگری و اقدامات حمایتی از گروه‌های آموزشی علوم ورزشی
شبکه محیطی کاریابی و اشتغال ورزش Environmental Network of Sports Employment and Employment	مراکز و سامانه‌های کاریابی فعال در حوزه ورزش خدمات مشاوره کارآفرینی و کسب‌وکار در حوزه ورزش زنجیره تأمین در ورزش کشور	ایجاد مراکز و سامانه‌های کاریابی فعال در حوزه ورزش ایجاد خدمات مشاوره کارآفرینی و کسب‌وکار در حوزه ورزش بسترسازی مناسب برای تجارت و حضور سرمایه‌داران
روندهای بازار کار و اشتغال کشور Trends in the Country's Labor Market and Employment	تسهیلات ملی حمایت از اشتغال و کارآفرینی در حوزه ورزش روندها و تغییرات موجود در عرضه و تقاضای نیروی کار تحولات مربوط به مهاجرت بین استانی و خارجی در حوزه ورزش	ارائه تسهیلات به افراد در قالب تیم‌های کاری تغییرات موجود در عرضه و تقاضای نیروی کار تحولات مربوط به فضای کسب‌وکار بین المللی در حوزه ورزش

ادامه جدول ۳- کدهای اولیه و کدبندی متمرکز
Table 3- Basic Codes and Centralized Coding

کد محوری Axial Code	کد متمرکز شده Centralized Code	کد اولیه Initial Code
اشتغال محوری علوم ورزشی دانشگاه آزاد Employment-Oriented Sport Sciences of Azad University	کاربردی شدن محتوای آموزشی تحصیلات تکمیلی در گروه‌های علوم ورزشی دانشگاه آزاد	کاربردی شدن محتوای آموزشی
	تأکید بر انجام پایان‌نامه‌ها و رساله‌های کاربرد در توسط دانشجویان تحصیلات تکمیلی	کاربردی بودن پایان‌نامه‌ها و رساله‌ها
هدایت فارغ‌التحصیلان در مسیر تحصیلی شغلی Guiding Graduates in the Career Path	توجه به حرفه‌ها و تخصص‌ها	آموزش مهارت‌های تخصصی و مدیریتی مجموعه‌های ورزشی
	مشاوره و تشویق فارغ‌التحصیلان به برنامه‌ریزی مسیر تحصیل تا شغل	برنامه‌ریزی مسیر تحصیل تا شغل برای دانشجویان
	آموزش و مشاوره به فارغ‌التحصیلان در زمینه رزومه‌نویسی و تقویت رزومه	آموزش رزومه‌نویسی و تقویت رزومه
	آموزش روش‌های تخصص‌گرایی و انتخاب حوزه شغلی به فارغ‌التحصیلان	آموزش حوزه شغلی به فارغ‌التحصیلان
ارتقای اشتغال‌پذیری فارغ‌التحصیلان ورزشی Promoting the Promoting the Employability of Sports Graduates	کمک به شناخت استعدادها و پتانسیل‌های فنی و مهارتی در دانشجویان و فارغ‌التحصیلان	کمک به شناخت استعدادها و پتانسیل‌ها در دانشجویان و فارغ‌التحصیلان
	ارتقای مهارت‌های تخصصی ورزشی در فارغ‌التحصیلان	ارتقای مهارت‌های تخصصی ورزشی در فارغ‌التحصیلان
	توجه به کیفیت اشتغال‌پذیری برحسب مقطع و گرایش تحصیلی	توجه به محتوای آموزشی برای کیفیت اشتغال‌پذیری برحسب مقطع و گرایش تحصیلی
پایداری سیستم و توسعه اشتغال فارغ‌التحصیلان System Stability and Graduate Employment Development	رشد تمایل فارغ‌التحصیلان به کارآفرینی در ورزش	ارتقای مهارت برای کارآفرینی در ورزش
	فراگیر شدن خدمات مشاوره شغلی به فارغ‌التحصیلان ماهر	فراگیر شدن خدمات مشاوره شغلی به فارغ‌التحصیلان ماهر
	تناسب بخشی بین تعداد و تخصص فارغ‌التحصیلان با نیازهای بازار کار ورزش	تناسب بخشی بین تعداد و تخصص فارغ‌التحصیلان
	نهادینه شدن فرهنگ مهارت‌آموزی مستمر در فارغ‌التحصیلان	مهارت‌آموزی مستمر در فارغ‌التحصیلان

آخرین مرحله از فرایند تحلیل نظریه داده‌بنیاد، کدگذاری انتخابی است. کدگذاری انتخابی عبارت است از فرایند انتخاب دسته‌بندی اصلی، مرتبط کردن نظام‌مند آن با دیگر دسته‌بندی‌ها، تأیید اعتبار این روابط و تکمیل دسته‌بندی‌هایی که به اصلاح و توسعه بیشتر نیاز دارند. در این پژوهش برای نمایش کدهای نظری و فهم‌پذیر بودن آن‌ها، لایه‌های تفکیک‌شده‌ای نمایش داده شده و براساس قرارگرفتن لایه‌ها در کنار هم، مدل نهایی پژوهش ارائه شده است.

جدول ۴- کدگذاری نظری (گزینشی)

Table 4- Theoretical Coding (Selective)

نشانه‌گر در کدگذاری Markers in Coding	کد محوری	کد نظری	
	Axial Code ابعاد Dimensions	منظر Landscape	سطح Level
P1, P4, P6, P7, P13, P15, P16	رویکردهای آموزشی دانشگاه آزاد	رویکردهای سیستم آموزشی	محیطی و اکوسیستمی Environmental and Ecosystem
P2, P3, P7, P11, P12	رویکردهای علوم ورزشی کشور	Educational System Approaches	
P5, P6, P7, P8, P9, P10, P12, P14 P1, P5, P6, P8, P10, P12, P13, P15, P16	روندهای بازار و صنعت ورزش روندهای بازار کار و اشتغال کشور	روندهای بازار اشتغال Employment Market Trends	
P1, P8, P9, P11, P13, P15, P16	توانمندی دانشگاه آزاد در تحصیلات تکمیلی ورزشی	قابلیت‌های علوم ورزشی دانشگاه آزاد	ساختاری و سیستمی Structural and Systemic
P10, P12, P13, P15, P16	اشتغال محوری علوم ورزشی دانشگاه آزاد	Sports Science Capabilities of Azad University	
P2, P3, P6, P10, P12, P16	سیستم آموزش فنی، مهارتی و شغلی ورزش شبکه محیطی کاربایی و اشتغال ورزش	ظرفیت‌های سیستم اشتغال در ورزش The Capacities of the Employment System in Sports	ساختاری و سیستمی Structural and Systemic
P3, P12, P15 P16,			
P11, P12, P10 P12, P13,	چالش‌های فردی اشتغال فارغ‌التحصیلان	چالش‌های اشتغال فارغ‌التحصیلان Graduates' Employment Challenges	
P1, P3, P5, P8, P10, P16	چالش‌های ساختاری و محیطی اشتغال		

ادامه جدول ۴- کدگذاری نظری (گزینشی)

Table 4- Theoretical Coding (Selective)

کد نظری Theoretical Code	نشانه‌گر در کدگذاری Markers in Coding	کد محوری Axial Code	کد نظری Theoretical Code
P2, P6, P10, P15, P3, P4, P7, P8,	کارآمدسازی مدیریت نظام اشتغال ورزش	راهبردهای توسعه اشتغال	کارکردی و توسعه‌ای Functional and Developmental
P10, P12, P16, P8, P9	ظرفیت‌سازی اشتغالزایی فارغ التحصیلان ورزشی	فارغ التحصیلان Strategies for the	
P4, P3, P5, P6, P7, P9, P11	هدایت فارغ التحصیلان در مسیر تحصیلی شغلی	Development of graduate Employment	
P13, P8, P9, P11, P14, P15	ارتقای اشتغال‌پذیری فارغ التحصیلان ورزشی	پیامدهای محتمل و مرجح	
P4, P5, P6, P13, P15, P16	پایداری سیستم و توسعه اشتغال فارغ التحصیلان	Probable and Preferred Consequences	

* در این جدول نشانگر p به معنی (person) نشان‌دهنده افرادی است که با آن‌ها مصاحبه شد.

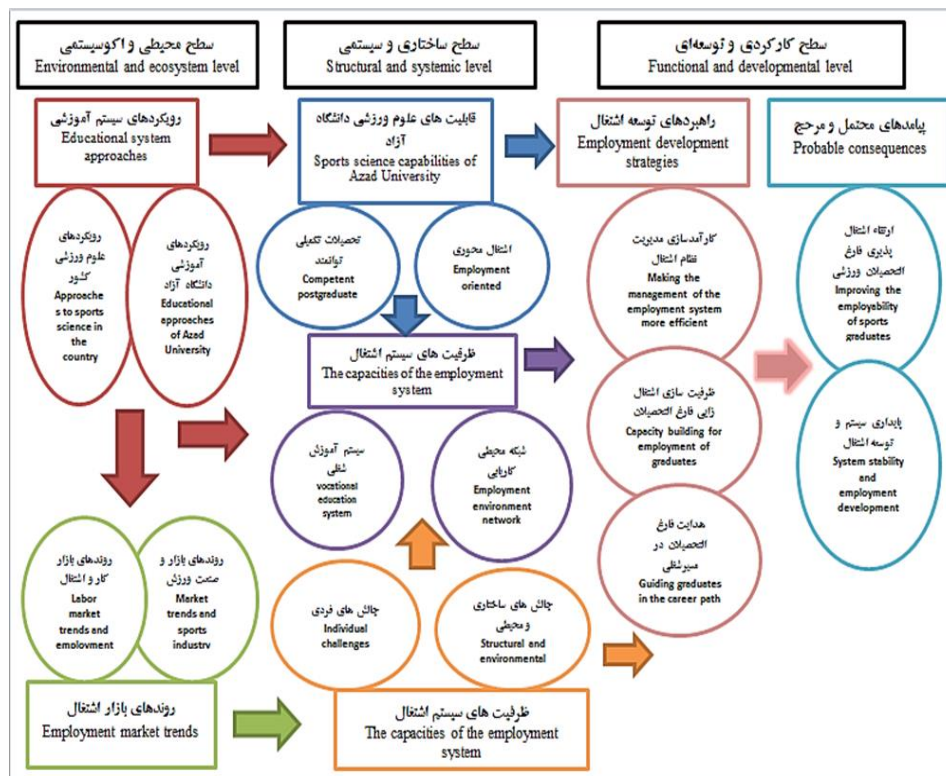
چهارچوب و مدل مفهومی شامل سه سطح، ۷ منظر، ۱۵ بُعد و ۵۷ مؤلفه بود. سطوح مدل شامل محیطی و اکوسیستمی، ساختاری و سیستمی، کارکردی و توسعه‌ای است. سطح محیطی و اکوسیستمی شامل منظرهای رویکردهای سیستم آموزشی و روندهای بازار اشتغال است. سطح ساختاری و سیستمی شامل منظرهای قابلیت‌های علوم ورزشی دانشگاه آزاد، ظرفیت‌های سیستم اشتغال در ورزش و چالش‌های اشتغال فارغ التحصیلان است. سطح کارکردی و توسعه‌ای شامل منظرهای راهبردهای توسعه اشتغال فارغ التحصیلان و پیامدهای محتمل و مرجح است.

منظر رویکردهای سیستم آموزشی شامل ابعاد رویکردهای آموزشی دانشگاه آزاد و رویکردهای علوم ورزشی کشور است. منظر روندهای بازار اشتغال شامل ابعاد روندهای بازار و صنعت ورزش و روندهای بازار کار و اشتغال کشور است. منظر قابلیت‌های علوم ورزشی دانشگاه آزاد شامل ابعاد توانمندی دانشگاه آزاد در تحصیلات تکمیلی ورزشی اشتغال محوری علوم ورزشی دانشگاه آزاد بود. منظر ظرفیت‌های سیستم اشتغال در ورزش شامل ابعاد سیستم آموزش فنی، مهارتی و شغلی ورزش و شبکه محیطی کاریابی و اشتغال ورزش است. منظر چالش‌های اشتغال فارغ التحصیلان شامل ابعاد چالش‌های فردی اشتغال فارغ التحصیلان و چالش‌های ساختاری و محیطی اشتغال بود. منظر

راهبردهای توسعه اشتغال فارغ‌التحصیلان شامل ابعاد کارآمدسازی مدیریت نظام اشتغال ورزش، ظرفیت‌سازی اشتغال‌زایی فارغ‌التحصیلان ورزشی و هدایت فارغ‌التحصیلان در مسیر تحصیلی شغلی است. منظر پیامدهای محتمل و مرجح شامل ابعاد ارتقای اشتغال‌پذیری فارغ‌التحصیلان ورزشی و پایداری سیستم و توسعه اشتغال فارغ‌التحصیلان بود.

جهت‌گیری کلی ارتباط بین سطوح و منظرها مطابق با فلش‌های ترسیم‌شده در شکل، به‌صورت توالی سطح محیطی و اکوسیستمی به سطح ساختاری و سیستمی و سپس به‌سوی سطح کارکردی و توسعه‌ای است.

شکل ۱- مدل توسعه اشتغال فارغ‌التحصیلان تحصیلات تکمیلی علوم ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی با

رویکرد اکوسیستمی

Figure 1- Employment Development Model of Postgraduate Sports Science Graduates of Islamic Azad University with Ecosystem Approach

بحث و نتیجه گیری

چهارچوب و مدل مفهومی شامل سه سطح، هفت منظر، ۱۵ بُعد و ۵۷ مؤلفه بود. سطوح مدل شامل محیطی و اکوسیستمی، ساختاری و سیستمی، کارکردی و توسعه‌ای است. جهت‌گیری کلی ارتباط بین سطوح و منظرها مطابق با فلش‌های ترسیم‌شده در شکل به صورت توالی سطح محیطی و اکوسیستمی به سطح ساختاری و سیستمی است و سپس به سوی سطح کارکردی و توسعه‌ای است. این چهارچوب، رویکردی جامع، سیستمی و چندسطحی به موضوع اشتغال فارغ التحصیلان علوم ورزشی دانشگاه آزاد دارد. از دیدگاه جامعیت، انواع متغیرها و عوامل دارای نقش و اثر مشهود در نظر گرفته شده‌اند. از منظر سیستمی، رویکرد مؤلفه از عوامل اکوسیستمی-محیطی (نقش پیشایندی و زمینه‌ای) به سوی عوامل ساختاری-سیستمی (نقش فرایندی) و در نهایت، عوامل پیامدی- کارکردی (نقش پیامدی) است. همچنین عوامل کلان-خرد و عوامل فردی- سازمانی- نهادی شناسایی شدند. پژوهش‌های پیشین نیز کلیات یا جزئیات مدل مفهومی پژوهش را تأیید کرده‌اند. کلیات مدل با پژوهش‌های مدل‌محور در زمینه‌های اکوسیستم کارآفرینی ورزش کشور مانند نگهداری و همکاران (۲۰۱۹) و فرهنگ‌مهر و همکاران (۲۰۱۹) همسوست. مدل ارائه‌شده می‌تواند از نظر جامعیت و نظام‌مندسازی متغیرهای اثرگذار بر اشتغال فارغ التحصیلان، به تکمیل دانش موجود و خلأهای پژوهش‌های پیشین کمک کند.

سطح محیطی و اکوسیستمی شامل منظرهای رویکردهای سیستم آموزشی و روندهای بازار اشتغال است. منظر رویکردهای سیستم آموزشی شامل ابعاد رویکردهای آموزشی دانشگاه آزاد و رویکردهای علوم ورزشی کشور است. منظر روندهای بازار اشتغال شامل ابعاد روندهای بازار و صنعت ورزش و روندهای بازار کار و اشتغال کشور است. در واقع، مصاحبه‌شوندگان دو محیط کلی آموزشی و بازار و صنعت را به عنوان بستر اصلی اشتغال‌زایی برای فارغ التحصیلان معرفی کردند. بیشتر مصاحبه‌شوندگان بر «ارتباط اثربخش و چندجانبه بین دانشگاه و صنعت» تأکید داشتند. ضرورت توجه به رویکردهای سیستم آموزشی، به تفکیک دو بخش سیستم آموزشی دانشگاه آزاد و رویکردهای علوم ورزشی کشور را می‌توان به دلیل تفاوت‌های درخور توجه بین دانشگاه‌های دولتی با دانشگاه آزاد بیان کرد (واقفی نظری و همکاران، ۲۰۱۵). در همین راستا اهمیت شناخت روندهای بازار اشتغال به تفکیک دو بخش بازار ورزش و بازار کار و اشتغال کلی کشور، به دلیل تفاوت‌های درخور توجه بین صنعت ورزش با سایر حوزه‌هاست. چند نفر از مصاحبه‌شوندگان نیز بر «توجه به وضعیت و وجهه دانشگاه آزاد در مقایسه با سایر دانشگاه‌ها از یک طرف و تفاوت‌ها در حوزه ورزش در مقایسه با سایر مشاغل» تأکید داشتند. در

هر دوی این محیط‌ها بر روندها و جریان‌های محیطی موجود تأکید شده است که بیانگر نقش پویای محیط است (نام و همکاران، ۲۰۱۹). نتایج این پژوهش تاحدودی با نتایج مطالعات پیشین که عوامل محیطی و زمینه‌ها را بررسی کرده بودند، همسویی داشت (فراهانی و همکاران، ۲۰۱۳، عیدانی، ۲۰۱۷، راتن، ۲۰۱۸). در همین راستا می‌توان گفت که برای رفع چالش‌های اشتغال و کارآفرینی فارغ‌التحصیلان رشته تربیت‌بدنی، باید رویکردی سیستمی، سازمان‌یافته و جدی در نظام آموزشی و بسترسازی مناسب توسط متولیان برای توسعه اشتغال و کارآفرینی در ورزش به کار برده شود. جریان ملی اشتغال‌زایی و کارآفرینی نیازمند این است که دانشگاه با صنعت ارتباط مطلوب برقرار کند. ارتباط صنعت و دانشگاه با توجه به میزان تأثیرگذاری آن بر فرایند توسعه دانش‌محور و پایدار، در طول تاریخ مدنظر عموم صاحب‌نظران به‌خصوص سیاست‌گذاران قرار گرفته و بحث‌های متعددی نیز درباره ابعاد این ارتباط مطرح شده است. با مروری دقیق بر راهبرد کشورهای مختلف در این زمینه، می‌توان دیدگاه غالب را نگرشی آمیخته با اثربخشی فوری به ارتباط این دو نهاد از منظر نحوه فعالیت آن‌ها دانست که به ارائه راهکارهای مقطعی یا شتاب‌زده‌ای منجر شده است. دانشگاه و صنعت دو نهاد کلیدی جامعه در دنیای دانایی محور کنونی‌اند. لازمه برقراری ارتباط بین این دو محیط رسیدن به درک صحیح و سودمند از یکدیگر است؛ بنابراین بسیار مهم به نظر می‌رسد که سیاست‌گذاران ارشد تحولات و تغییرات محیطی را درک و روشن کنند که چگونه می‌توان نظام آموزش عالی را با این شرایط محیطی که در آن فعالیت‌های شغلی انجام می‌شود، تطبیق داد.

سطح ساختاری و سیستمی شامل منظرهای قابلیت‌های علوم ورزشی دانشگاه آزاد، ظرفیت‌های سیستم اشتغال در ورزش و چالش‌های اشتغال فارغ‌التحصیلان است. منظر قابلیت‌های علوم ورزشی دانشگاه آزاد شامل ابعاد توانمندی دانشگاه آزاد در تحصیلات تکمیلی ورزشی اشتغال‌محوری علوم ورزشی دانشگاه آزاد است. منظر ظرفیت‌های سیستم اشتغال در ورزش شامل ابعاد سیستم آموزش فنی، مهارتی و شغلی ورزش و شبکه محیطی کارایی و اشتغال ورزش است. منظر چالش‌های اشتغال فارغ‌التحصیلان شامل ابعاد چالش‌های فردی اشتغال فارغ‌التحصیلان و چالش‌های ساختاری و محیطی اشتغال است. توجه ویژه مصاحبه‌شوندگان به قابلیت‌های علوم ورزشی در دانشگاه آزاد، احتمالاً به دلیل انتقادهایی است که درباره کیفیت آموزشی این دانشگاه‌ها در کشور وجود دارد. علاوه بر این، توجه به ظرفیت‌های سیستم اشتغال ورزش در راستای تناسب بین رشد پذیرش دانشجویان علوم ورزشی در آموزش عالی با نیازهای بازار کار ورزش برجسته شده است. اهمیت چالش‌ها را می‌توان به‌طور مشخص به بحران اقتصادی کشور مربوط دانست. نتایج این پژوهش تاحدودی با نتایج مطالعات بنی‌اسدی

(۲۰۱۶)، مرادی (۲۰۱۸) و نصیرزاده، فراهانی و وطن دوست (۲۰۱۸) همخوانی دارد. در تفسیر کاربردی تر می توان گفت که در صورت نبود ساختارها و سازوکارهای مناسب نمی توان امیدوار بود دانشجویانی که در آینده فارغ التحصیل می شوند، در بازار کار به یافتن کار متناسب با مهارت های خود موفق باشند. در صورتی که اطلاعات کافی درباره دانش آموختگان رشته تربیت بدنی وجود داشته باشد، سالانه می توان برنامه ریزی های مدونی را برای اشتغال در این رشته فراهم کرد (برومند و همکاران، ۲۰۱۹). براساس همین اطلاعات می توان از موازی کاری در استخدام نیروهای کار جلوگیری کرد. توجه به متغیرهای محیطی تا حد زیادی در کاهش نگرانی ها درباره بیکاری وسیع فارغ التحصیلان مؤثر است. از عمده ترین دلایل بیکاری و اشتغال نداشتن فارغ التحصیلان دانشگاهی، برخوردار نبودن نظام آموزش عالی از سیستم فراگیر توسعه فرهنگ کارآفرینی در میان دانش آموختگان دانشگاهی است؛ بنابراین نکته ای که نباید در زمینه اشتغال فارغ التحصیلان رشته تربیت بدنی از آن غفلت شود، ظرفیت سازی سیستمی اشتغال فارغ التحصیلان در دوره های تحصیلی مختلف به مهارت های شغلی در رشته تربیت بدنی است. هر اندازه این مهارت های اشتغال افزایش یابد، می توان این احتمال را داد که آینده شغلی دانشجویان تأمین می شود و در جهت مطلوب قرار می گیرد.

سطح کارکردی و توسعه ای شامل منظرهای راهبردهای توسعه اشتغال فارغ التحصیلان و پیامدهای محتمل و مرجح است. منظر راهبردهای توسعه اشتغال فارغ التحصیلان شامل ابعاد کارآمدسازی مدیریت نظام اشتغال ورزش، ظرفیت سازی اشتغال زایی فارغ التحصیلان ورزشی و هدایت فارغ التحصیلان در مسیر تحصیلی شغلی است. منظر پیامدهای محتمل و مرجح شامل ابعاد ارتقای اشتغال پذیری فارغ التحصیلان ورزشی و پایداری سیستم و توسعه اشتغال فارغ التحصیلان است. در تبیین این سطح از مدل پژوهش می توان گفت که ارزیابی و قضاوت اصلی پیرامون مدیریت یک سیستم مانند آموزش و اشتغال در ورزش، در واقع در سطح کارکردی و توسعه صورت می گیرد. ژنگ و ماسون (۲۰۱۸) نقش ارزیابی مستمر اکوسیستمی برای پیش بینی و هدایت صنعت ورزش را ضروری می داند. در همین راستا می توان گفت هر چند عوامل این سطح از وضعیت بهتری برخوردار باشند، جریان برخاسته از دو سطح قبلی نیز مطلوب تر ارزیابی می شود. چند نفر از مصاحبه شوندگان نیز بر «توجه به تناسب خروجی ها و پیامدهای نظام آموزشی و شغلی ورزش با ورودی ها و فرایندهای آن» تأکید داشتند. نهادهای دولتی مرتبط با ایجاد شبکه محیطی کارایی و کارآفرینی ورزش و ایجاد شبکه ارتباطی می توانند گامی مؤثر در این زمینه بردارند (فرهمندمهر و همکاران، ۲۰۱۹). در همین راستا به نظر می رسد وزارت ورزش با توجه به تأسیس دفتر اقتصاد ورزش و کمیته اشتغال و کارآفرینی

در بهترین موقعیت برای تعیین سیاست و طراحی برنامه‌ها با هدف تشویق کارآفرینی ورزشی باشد (نظر دو تن از مصاحبه‌شوندگان). در این زمینه سازمان‌هایی مانند دانشگاه‌ها و فدراسیون‌ها به‌عنوان ایجادکننده، کمک‌کننده و تسهیل‌کننده برای پیشبرد اشتغال فارغ‌التحصیلان علوم ورزشی، می‌تواند با توجه به سرمایه‌گذاری صحیح در نظام آموزشی دانشگاه‌های غیردولتی از طریق ترویج تخصص‌گرایی و برنامه‌ریزی فردی فارغ‌التحصیلان و ایجاد شبکه ارتباطی به این امر کمک کند (مرادی، ۲۰۱۸). نبود شناخت از توانایی‌های خود و ایجاد شبکه‌سازی جامعه یادگیرنده فارغ‌التحصیلان به‌عنوان مؤلفه‌های عوامل بازدارنده، نقشی اصلی را در اشتغال یا فقدان اشتغال فارغ‌التحصیلان رشته تربیت‌بدنی ایفا می‌کنند. این نتایج تاحدودی با نتایج پژوهش‌های فراهانی و همکاران (۲۰۱۳)، نگهداری و همکاران (۲۰۱۹) و برومند (۲۰۱۹) همخوان است. در راستای عوامل توسعه‌دهنده، نکته‌ای که باید به آن توجه کرد، جریان توسعه صنعت ورزش کشور است. متخصصان و کارشناسان علاوه بر جریان توسعه صنعت ورزش کشور به‌عنوان مهم‌ترین عامل توسعه‌دهنده مؤثر بر اشتغال فارغ‌التحصیلان رشته تربیت‌بدنی، همچنین استقلال‌نداشتن دانشگاه‌ها را در تغییر برنامه‌های آموزشی تربیت‌بدنی به‌سمت کارآفرین‌شدن فارغ‌التحصیلان، عاملی تعیین‌کننده می‌دانند. بدیهی است رؤسای دانشکده‌های دانشگاه آزاد با بازنگری در دروس تئوری و عملی، هماهنگی اساتید در ایجاد رویکردهای جدید در تدریس که با دیدی کاربردی‌تر صورت پذیرد، ایجاد امکانات سخت‌افزاری جدید و مدرن مانند آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌های کاربردی، می‌توانند به بهبود شرایط علمی و عملی دانشجویان کمک کنند و این امر به‌طور قطع بر آینده شغلی دانشجویان و جامعه تأثیر خواهد گذاشت.

به‌صورت کلی، براساس مدل مفهومی پژوهش می‌توان گفت که اشتغال فارغ‌التحصیلان علوم ورزشی با رویکرد اکوسیستمی، فرایندی سیستماتیک و چندسطحی است که در هر سطح و مرحله ویژگی‌های مختص به خود را دارد و از عوامل همبسته خود اثر می‌پذیرد؛ ازاین‌رو ضرورت دارد تا متولیان و مسئولان ارتباط بین عوامل در درون هر سطح و با سایر سطوح را در نظر بگیرند. تغییر در سیستم نسبتاً سنتی و ناکارآمد آموزش در دانشگاه‌های آزاد به‌سوی رویکردهای نوین، مهارت‌محور و اشتغال‌پذیر نیازمند تغییر در کلیات سیستم آموزشی در دانشگاه آزاد است. این تغییر می‌باید قدم‌به‌قدم و همراه با درایت و تفکر باشد. توسعه اشتغال‌پذیری فارغ‌التحصیلان و اشتغال‌زایی برای آن‌ها نیازمند وجود برنامه‌ای درازمدت است و چند سال طول می‌کشد تا بتواند به نظام‌مندی برسد. به‌طور مشخص پیشنهاد می‌شود مؤلفه‌ها، مضامین و چهارچوب ارائه‌شده در این پژوهش برای

غنی‌سازی مفهومی اسناد و برنامه‌ها، جامع‌نگری در تصمیمات و اقدامات و همچنین فرایندنگری در ارزیابی و مدیریت عملکرد مربوط به آموزش و اشتغال فارغ التحصیلان به کار برده شود. این پژوهش مانند سایر پژوهش‌ها برخی محدودیت‌ها داشت که سعی شد از طریق روش‌های دیگر کنترل شود: ۱- همکاری نکردن برخی افراد صاحب‌نظر و برجسته دانشگاهی، بازاری و سازمانی (استفاده از منابع علمی تکمیلی برای تعدیل این محدودیت)، ۲- کمبود اطلاعات محیطی مستند از اکوسیستم کارآفرینی ورزش (استفاده از مصادیق و شواهد رویدادی برای تعدیل این محدودیت) و ۳- سلیقه‌ای بودن، جهت‌گیری انتقادی و تفاوت‌های دیدگاه افراد مختلف درباره ابعاد اشتغال فارغ التحصیلان علوم ورزشی دانشگاه آزاد (استفاده از حداقل دو نفر در هر تخصص مرتبط با موضوع برای تعدیل این محدودیت).

براساس نتایج پژوهش و محدودیت‌های مطرح‌شده پیشنهادها عبارت‌اند از: ۱- استفاده از مدل پژوهش برای ارزیابی و تحلیل، تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی در مدیریت گروه‌های آموزشی علوم ورزشی دانشگاه‌های آزاد و سازمان‌های همکار و مرتبط بیرونی؛ ۲- تجمیع اطلاعات و مستندسازی تجربیات مدیریت اشتغال در ورزش کشور براساس چهارچوب مدل پیشنهادی؛ ۳- استفاده از سایر روش‌های پژوهش مانند پژوهش‌های تطبیقی، راهبردی و نیمه‌تجربی برای بررسی اکوسیستم اشتغال فارغ التحصیلان دانشگاه آزاد؛ ۴- استفاده از مدل پژوهش برای تقسیم کار بین‌سازمانی و میان‌بخشی در زمینه اشتغال‌زایی برای فارغ التحصیلان علوم ورزشی.

تشکر و قدردانی

در پایان از همه استاتید محترم دانشگاه، فارغ التحصیلان علوم ورزشی، مدیران و نیز تمام کسانی که در به انجام رساندن این تحقیق یاری رساندند و همکاری نمودند کمال تشکر و قدردانی را داریم.

References

1. Adly, K. (2018). The impact of social entrepreneurship on employment of physical education graduates of Payame Noor University (Unpublished master's thesis). Payame Noor University, Tehran, Iran. (in Persian).
2. Ashuri, T. (2018). Evaluation of job opportunities and entrepreneurship in the field of sports services (Unpublished doctoral dissertation), Mazandaran University, Babolsar, Iran. (in Persian).
3. Bani Asadi, E. (2016). Evaluation of entrepreneurship indices in physical education faculties of the Faculty of Physical Education and Sports Sciences (Unpublished master's thesis). Kerman Shahid Bahonar University, Kerman, Iran. (in Persian).

4. Boroumand, M. R., Purkiani, M., & Taghian Dinani, B. (2019). Factors affecting the establishment and development of sports businesses in graduates of physical education and sports sciences. Paper presented Third National Congress of Sports Science and Health Achievements, University of Guilan. (in Persian).
5. Boroumand, M. R. (2011). Strategic analysis of employment status of physical education and sports graduates. (Unpublished doctoral dissertation). University of Guilan, Rasht, Iran. (in Persian).
6. Shoja, S., Shahlaei, J., Honary, H., & Mand Alizadeh, Z. (2014). Assessing the achievement of the educational goals of the Master of Physical Education on the career success of employed graduates. *Sports Management*, (3), 529-511. (in Persian).
7. Country Employment Document. (2016). Documentation Center of the Ministry of Cooperatives. Labor and Social Welfare. Available at: <https://www.mcls.gov.ir/?1592416167,1>, (Accessed September 2021). (in Persian).
8. Eidani, H. (2016). In the study of focal job competencies of incoming and outgoing students in the field of physical education and sports sciences of Tehran universities (Unpublished master's thesis). Shahid Beheshti University, Tehran, Iran. (in Persian).
9. Fallah, Z. A., Beheshti, F., Beheshti, M., & Rezvani, M. H. (2017). Comparison of the current and desired job opportunities for sports science graduates (Case study: Golestan province). *Human Resource Management in Sport*, 4(2), 179-188. (in Persian).
10. Vaghefi Nazari, R. S., farahani, A., Asad, M. R., & khodadadi, M. R. (2015). Job Expectations of Physical Education Students of Their Job and Job Prospect in Tehran Azad Universities. *Sport Management Journal*, 7(2), 175-189. doi: 10.22059/jsm.2015.55159.
11. Farahmandmehr, A., Sharififar, F., & Nikbakhsh, R. (2019). Designing and explaining the framework of entrepreneurship ecosystem in sport. *Sport Management and Development*, 8(1), 64-83. (in Persian).
12. Ghorbani, M. H., & Vahdani, M. (2016). Designing a model of entrepreneurs' competencies in the Iranian sports industry. *Sports Management Studies*, 8(39), 205-228. (in Persian).
13. Goodarzi, M., Jalali Farahani, M., Rajabi, H., & Hamidi, M. (2016). Analysis of effective behavioral factors in promoting entrepreneurship of sports management students. *Scientific-Research Quarterly of Organizational Behavior Management Studies in Sport*, 3(3), 45-53. (in Persian).
14. Harrison, C. K., Sutton, A. (2008). The role of business entrepreneurship in sport entertainment. University of Central Florida, College of Business Administration. Available at: <https://books.google.com>. (Accessed: 10 September 2021).
15. Holmes, L. (2013). Competing perspectives on graduate employability: Possession, position or process?. *Studies in Higher Education*, (4)38, 538-554.

16. Kellet, P., & Russel, R. (2009). A comparison between mainstream and action sport industries in Australia: A case study of the skateboarding cluster. *Sport Management Review*, 12 (2), 66-78.
17. Maritz, A. (2017). Illuminating the black box of entrepreneurship education programmes: Part 2. *Education+Training*, 5(59), 471-482.
18. Mohsenifar, A. (2016). A Study of success factors in career selection of physical education and sports science students of Mazandaran University. Paper presented at the The First National Conference on New Research Findings in Sports Science, Social Activity, Entrepreneurship and Championship, Ahvaz Sports and Youth of Khuzestan Province, Shahid Chamran University of Ahvaz. (in Persian).
19. Moradi, S. (2018). Employment of postgraduate students in the field of physical education based on the Rothwell model (Unpublished master's thesis). Razi University, Kermanshah, Iran. (in Persian).
20. Nam, B. H., Shin, Y. H., Jung, K. S., Kim, J., & Nam, S. (2019). Promoting knowledge economy, human capital, and dual careers of athletes: A critical approach to the global sports talent development project in South Korea. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 11(4), 607-624.
21. Nasirzadeh, A., Farahani, A., & Vatandoost, M. (2018). Analysis and study of effective factors in entrepreneurship of physical education graduates of the country. *Sports Management Studies*, 10(47), 131-152. (in Persian).
22. Negahdari, F., Ghahraman Tabrizi, K., & Sharifian, I., & Biabani, H. (2019). Identification and ranking of the dimensions of the sports entrepreneurial ecosystem in Iran. *Sport Management Studies*, 11(57), 79-104. (in Persian).
23. Nova, J. (2015). Developing the entrepreneurial competencies of sport management students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 174, 3916-3924.
24. Ratten, V. (2017). *Entrepreneurship, innovation and smart cities*. London: Routledge. Taylor & Francis.
25. Ratten, V., & Jones, P. (2018). Future research directions for sport education: Toward an entrepreneurial learning approach. *Education + Training*, 5(60), 490-499.
26. Ratten, V. (2019). Sport entrepreneurial ecosystems and knowledge spillovers. *Knowledge Management Research & Practice*, 4(6), 1-10.
27. Razavi, S., Boroumand, M., & Azimi Delarestaghi, A. (2020). Studying the hope status for employment of students and graduates in physical education and sport sciences. *Sport Management Studies*, 12(61), 171-190. (in Persian).
28. Shrestha, S., & Joshi, S. (2014). Lived experiences of the staff nurses during first six months of their employment in a university hospital, Kavre. *Journal of Nepal Health Research Council*, 12(28), 182-186.
29. Terra, B., de Oliveira, A. R., Almeida, M., & Batista, L. A. (2020). Sport innovation: An opportunity for technology-based companies stimulated by the Brazil Olympics. *Sport Entrepreneurship and Public Policy*, 13, 41-68.

30. Vaeqefi Nazari, R., Farahani, A., Asad, M. R., & Khodadadi, M. R. (2015). Job expectations of physical education students from job and career future in Azadshahr universities of Tehran. *Journal of Sports Management*, 7(2), 175-189. (in Persian).
31. Williams-Burnett, N., Jones, P., Jones, A., & Ratten, V. (2017). Lets get physical: Stories of entrepreneurial activity from sports coaches/instructors, *International Journal of Entrepreneurship and Innovation*, 4(18), 219-230.
32. Yavari, F., Heydarinejad, S., & Habibi, A. (2013). Study of entrepreneurship characteristics among physical education students and effect of universities courses on its development. *International Journal of Sport Studies*, 3(1), 67-73.
33. Zheng, J., & Mason, D. S. (2018). Sport, information, and the attention economy. In: *Brand Platform in the Professional Sport Industry* (pp. 1-18), Cham: Palgrave Pivot.

استناد به مقاله

فربد، مریم؛ صفانیا، علی محمد؛ نقشبندی، سیدصلاح‌الدین؛ و باقریان فرح‌آبادی، محسن. (۱۴۰۱). ارائه الگویی برای تحلیل اکوسیستمی توسعه اشتغال فارغ‌التحصیلان تحصیلات تکمیلی تربیت‌بدنی دانشگاه آزاد. *مطالعات مدیریت ورزشی*، ۱۴(۷۲)، ۹۴-۳۶۳. شناسه دیجیتال: 10.22089/smrj.2021.9289.3150

Farbod, M., Safania, A. M., Boroumand, M. R., Naghshbandi, S. S., & Bagherian Farahabadi, M. (2022). Providing A Model for Ecosystem Analysis of Employment Development of Physical Education Postgraduates of the Islamic Azad University. *Sport Management Studies*, 14(72), 363-94. (in Persian). DOI: 10.22089/smrj.2021.9289.3150

